

Osvojení dítěte z ciziny na Úradě pro mezinárodněprávní ochranu dětí

Zprostředkování osvojení dítěte z ciziny Úřadem

Touha stát se rodiči může být naplněna různými způsoby. Jednou z méně obvyklých cest je mezinárodní osvojení. Úkolem Úřadu pro mezinárodněprávní ochranu dětí (dále jen „Úřad“) je provázet žadatele žijící v České republice touto cestou a eliminovat tak některá rizika spojená s mezinárodním osvojením.

Přestože existují i jiné cesty mezinárodního osvojení, Úřad je povolán zprostředkovávat osvojení výhradně na základě haagské Úmluvy o ochraně dětí a spolupráci při mezinárodním osvojení (dále jen „Úmluva“). Úmluva zajišťuje ochranu dětí při zprostředkování osvojení, transparentnost celého procesu a vylučuje možnost obchodování s dětmi. Své zahraniční partnery Úřad prověřuje a je s nimi v úzkém kontaktu, což umožňuje spolehlivě chránit zájmy dítěte a osvojitelům zaručuje kvalitu informací o dítěti a jeho životní situaci.

Jak postupovat při zprostředkování osvojení dítěte z ciziny?

- Žádost o osvojení dítěte z ciziny se podává obdobně jako žádost o vnitrostátní osvojení u obecního úřadu v místě bydliště žadatele/žadatelů.
- Obecní úřad shromáždí potřebnou dokumentaci a následně krajský úřad rozhoduje o zařazení žadatele do evidence vhodných osvojitelů. Krajský úřad pak postoupí kopii spisu na Úřad.
- Úřad provede odborné posouzení žadatele s přihlédnutím ke specifickým osvojení dítěte z ciziny a rozhodne o jeho zařazení do své evidence. Prodiskutuje s ním také možnosti osvojení z jednotlivých států, aby mohla být určena konkrétní země, do níž bude žádost o osvojení dítěte zaslána.

Úřad může žádost zaslat do kteréhokoliv smluvního státu Úmluvy; některé země však nemají děti v hodn

ek osvojení do ciziny anebo nejsou ochotny spolupracovat. Doporučení konkrétní země tak vycházejí ze zkušeností se spoluprací s tou kterou zemí.

Po zpracování dokumentace včetně překladů a zajištění všech ověření Úřad žádost postoupí příslušnému orgánu zvoleného státu původu dítěte. Žadatel si potřebné dokumenty a překlady obstarává na vlastní náklady.

Po posouzení žádosti v zemi původu dítěte a uplynutí čekací doby je žadatel obvykle shledán vhodným pro konkrétní dítě, o němž obdrží základní informace prostřednictvím Úřadu. Poté navštíví zemi původu dítěte, kde stráví dobu vyžadovanou k navázání vztahu s dítětem a k vyřízení dokladů pro společné vycestování do České republiky. Úřad je žadateli během procesu osvojení nápomocen a nabízí:

- možnost zjištění informací o procesu osvojení v jednotlivých zemích,
- komunikaci s příslušnými orgány těchto zemí,
- tým zkušených právníků a psychologů pro konzultaci s žadateli ohledně jejich přání a motivací,
- doprovázení v celé složité proceduře mezinárodního osvojení.

Příklad dobré praxe:

Čeští žadatelé často pobývali pracovně v asijské zemi, která je signatářem Úmluvy, a při svých cestách navázali řadu kontaktů, poznali tamní kulturu a podmínky, v nichž některé děti vyrůstají.

Protože nemohli mít vlastní děti, po návratu do své vlasti požádali na obci o zařazení do evidence žadatelů vhodných k osvojení dítěte z ciziny. V rámci svého kraje pak prošli odborným posouzením i přípravou a poté s Úřadem podrobně probrali specifika osvojení dítěte z uvedené země. Předložili Úřadu veškerou dokumentaci, splnili specifické požadavky tamního práva (např. potvrzení duchovního o své příslušnosti k církvi), a zaplatili administrativní poplatek zahraničnímu ústřednímu orgánu. Úřad pak jejich žádost postoupil tomuto ústřednímu orgánu, který žadatele zařadil do své evidence. S ohledem na požadavky žadatelů na pohlaví a věk dítěte jim až po 3 letech čekání oznámilo, že byli vybráni ke konkrétnímu dítěti. Vycestovali do uvedené země, kde se seznámili s dítětem; české velvyslanectví vydalo dítěti vízum ke vstupu do České republiky. Tamní úřady pak rozhodly o svěřeni dítěte do jejich péče a žadatelé s dítětem odcestovali domů.

Po uplynutí půlroční předadopční doby podali návrh na osvojení dítěte k českému soudu. Protože byly splněny všechny podmínky dané českým právem i právem země původu dítěte, soud vydal rozsudek o osvojení dítěte. Osvojením dítě také získalo české státní občanství a dnes žije všestranně zabezpečené s novými rodiči v České republice.

Jaká je finanční náročnost zprostředkování osvojení dítěte z ciziny?

Finanční náročnost může být značná – žadatel by měl počítat s cestovními náklady spojenými s povinným pobytem v zemi původu dítěte, náklady na tlumočnicka a právní zastoupení u místních soudů či jiných orgánů, se soudními poplatky a poplatky ústředního orgánu v zemi původu.

Jiné formy osvojení dítěte z ciziny

Je možné, aby k osvojení došlo ve státě mimo Úmluvu; pak je však nutné počítat s tím, že uznání osvojení v České republice se může zkomplikovat, protože nejsou naplněna hmotněprávní ustanovení českého práva.

Příklad problémové praxe:

Žadatelé ve věku 65 a 45 let se obrátili na neformální zprostředkovatelku nabízející osvojení z africké země. Kromě úhrady značné finanční částky po nich zprostředkovatelka

Tento leták byl vytvořen pro potřeby projektu Rozvoj partnerství v oblasti mezinárodní spolupráce na Úřadu pro mezinárodněprávní ochranu dětí, reg. č.: CZ.1.04/5.1.00/81.00002. Projekt je financován z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu.

požadovala pouze potvrzení praktického lékaře o zdravotním stavu, výpis z rejstříku trestů a oddací list. Po uplynutí několika měsíců byli informováni, že mohou do africké země přijet pro dítě. Přicestovali a bylo jim předáno soudní rozhodnutí o osvojení dítěte, rodný list dítěte a dítě ve věku 1 měsíce.

Žadatelé s dítětem přicestovali do České republiky a dostavili se na zvláštní matriku v Brně, kde žádali zápis narození dítěte. Zvláštní matrika však zápis nemohla provést, protože je třeba předložit rozhodnutí českého soudu o uznání afrického rozhodnutí o osvojení. Žadatelé podali návrh na uznání rozhodnutí k soudu; soud však návrh zamítl, protože africké rozhodnutí o osvojení nesplňovalo podmínky osvojení dle českého práva (např. přiměřený věkový rozdíl mezi osvojencem a osvojitelem). Žadatelé mají dítě prozatím ve faktické péči, domáhají se jeho svěřeni u soudu a řeší řadu problémů spojených s pobytovým statutem dítěte a s jeho zdravotním pojištěním.

Úřad pro mezinárodněprávní ochranu dětí

Úřad pro mezinárodněprávní ochranu dětí

Šilingrovo náměstí 3/4, 602 00 Brno

Česká republika

E-mail: podatelna@umpod.cz (elektronická podatelna)

Tel.: 00420 542 215 522

Fax: 00420 542 212 836

Datová schránka: ID 6zraazz